

**AFACERILE FAMILIEI ANDREESCU DIN CRAIOVA.
GLORIE ȘI DECĂDERE
THE ANDREESCU FAMILY'S BUSINESSES IN CRAIOVA.
GLORY AND DECLINE***

*Narcisa Maria Mitu**

10.52846/AUCSI.2025.2.04

Abstract

In the second half of the 19th century, in Craiova, there was laid the foundation of businesses that lasted for a century or maybe even longer. They started naturally, as small commercial activities, but the skill of their founders led to the creation of industries that came to be known not only locally, but even nationally. One of the companies that stood out on the market of Craiova, and had an existence of almost a century, was the social company Petrache Andreescu & Fii (Petrache Andreescu & Sons), the business flourishing and diversifying under the management of Petrache Andreescu's sons, Titus, Vasile and Petre. Another member who stood out in the business field was Petrache's grandson, Mitu Andreescu, who also stood out in the construction field, being a shareholder in several companies: Industrială, Bahna-Vârciorova. At the same time, he was also one of the best journalists, collaborating with several conservative newspapers in Craiova: "Voința Poporului", "Tribuna", "Ecoul Craiova", and in the country: "Țara" and "Acțiunea", "Ecoul Presei". The information, although briefly presented, reveals a rich activity of the companies coordinated by the members of the Andreescu family. In addition to economic activity, they can be also found in political, editorial and involved in educational, cultural and charitable activities. In conclusion, we can say that the industrial companies *P. Andreescu & fii, Industrială, Bahna-Vârciorova* were landmarks in the culture and economy of Craiova, at the end of the 19th century and the first half of the 20th century.

Key words: *Craiova, Petrache Andreescu & Fii (Titus, Vasile and Petre), Mitu Andreescu, businesses, cultural and charitable activities.*

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în Craiova au fost puse bazele unor afaceri care au dăinuit timp de un secol sau poate și mai mult. Ele au început, firesc, ca mici activități comerciale, dar priceperea fondatorilor lor a dus la crearea unor industrii care au ajuns să fie cunoscute nu numai pe plan local, ci chiar pe plan național. Una dintre firmele care s-au remarcat pe piața Craiovei și a avut o existență de aproape un secol a fost firma socială **Petrache Andreescu & Fii**. Bazele activității au fost puse de Petrache Andreescu, în anul 1858, odată cu înregistrarea firmei „Andreescu P. et frate”, al cărei domeniu de activitate era comerțul mașinilor de gătit, a sobelor și a instalațiilor de încălzire cu aer cald, apă caldă sau abur. Sediul firmei a fost înregistrat în Mahalaua Sf. Ilie, pe str. Lipscani. La un moment dat, asociația celor doi s-a destrămat, acesta

(3rd Degree researcher, PhD, "C. S. Nicolăescu-Plopșor" Socio-Human Research Institute, Craiova; No. 68, Unirii Street, Dolj County, Phone: 0040743282375, Email: narcisa_mitu@yahoo.com.

continuând comerțul singur, la aceeași adresă, după cum menționau mai mulți comercianți, martori la înscrierea firmei individuale *Petrache Andreescu*, la 4 septembrie 1884 (SJAN Dolj, fond Tribunalul Dolj, Secția a III-a Comercială, dosar nr. 702/1884: nenumerotat). În cadrul prăvăliei din str. Lipscani, nr. 25 au continuat să se vândă mărfuri din fier și de alte metale și materiale. Afacerea prosperând, la 3 noiembrie 1887, Petrache decide să mai deschidă un punct de lucru pe aceeași stradă, la nr. 23, în spațiul deținut anterior de firma *C.P. Buciumescu & Fiu*, pentru același comerț (SJAN Dolj, fond Tribunalul Dolj, Secția a III-a Comercială, dosar nr. 702/1884: nenumerotat). Șase ani mai târziu, la 19 februarie, situația financiară îi permite să cumpere imobilul și marfa firmei sociale *Pencioiu & Stănescu*, deschizând un nou punct de lucru în imediata vecinătate, la nr. 24, pe care îl înglobează firmei individuale și pe care-l particularizează prin atribuirea emblemei „Cerbul de aur” (SJAN Dolj, fond Tribunalul Dolj, Secția a III-a Comercială, dosar nr. 702/1884: nenumerotat).

Dezvoltarea continuă cât și implicarea celor trei băieți în afacere (Vasile, Titus și Petre), îl determină pe fondator să transforme firma individuală într-o afacere de familie, devenind la 9 februarie 1896, „P. Andreescu & Fii” SINC, iar prin actul constitutiv, încheiat la 5 februarie 1900, se desființează și în locul ei se formează o societate în comandită simplă între Petrache Andreescu ca comanditar și Vasile P. Andreescu, P. P. Andreescu și Titus Andreescu ca asociați comandați, formând firma *P. Andreescu & Fii* cu sediul în str. Lipscani. Domeniul de activitate înregistrat era: comerțul de afaceri de fierărie engros și endetail împreună cu depozitele de mărfuri dependente de ea în Craiova: în Lipscani - sucursală de articole de menaj „La Cerbul de Aur”; sucursală de mașini, de instrumente agricole cu dependențele sale de mărfuri; fabrică de cărămidă, produse ceramice și accesorii din Mofleni; fabrică de sobe situată în Mofleni ca anexă la fabrica de cărămidă (SJAN Dolj, fond Camera de Comerț și Industrie Craiova, Firme Sociale, dosar nr. 136/1931: 2). În cadrul firmei, atribuțiile au fost repartizate astfel: Vasile Andreescu prelua conducerea afacerii de fierărie cu sucursala „Cerbul de aur” și conducerea părții comerciale a secției de mașini agricole și se ocupa cu dirijarea biroului central al contabilității și de gestionarea casei generale. Lui Titus Andreescu i-a revenit conducerea fabricii de cărămidă cu anexele ei și a fabricii de sobe. Petre P. Andreescu a preluat conducerea tehnică a secției de mașini agricole, a atelierului de reparații de mașini ce s-ar înființa precum și a biroului tehnic, instalații tehnice și industriale. Societatea comercială a fost transformată în societate în comandită simplă la 25 iunie 1905 și a devenit societate în nume colectiv la 16 ianuarie 1910 cu durată nelimitată (SJAN Dolj, fond Camera de Comerț și Industrie Craiova, Firme Sociale, dosar nr. 136/1931: 64-65).

Cu ocazia organizării Expoziției Agrare din ianuarie 1905, firma P. Andreescu & Fii a primit diploma de onoare, participând la Secția a VII - Mașini și Instrumente agricole (Dimineața”, 19 ianuarie 1905: 2).

Calitatea produselor fabricate în Fabrica de cărămidă, a determinat municipalitatea să contracteze, între anii 1900-1903, loturi mari de cărămizi necesare construirii parcului Nicolae Romanescu. De asemenea, podul suspendat din parc a fost construit în totalitate cu cărămizi produse în fabrica familiei Andreescu și certificate calitativ de Școala Națională de Poduri și Șosele București. Serviciile de înaltă calitate și prețul foarte bun propus de *P. Andreescu & Fii* aveau să ducă la câștigarea licitației organizate de municipalitate pentru atribuirea construirii instalației electrice la noul Spital Theodor I. Preda, în 1905. Doi ani mai târziu, constatându-se nereguli în timpul construcției, cărămida folosită fiind de proastă calitate, expertul primăriei propunea ca întreaga cărămidă neconformă să fie înlocuită cu cărămidă bună procurată de la Fabrica *Andreescu & fii* (Nuță, 2008: 142). Materiale din fier, în valoare de 1.437 de lei, au fost furnizate municipalității și în 1921, așa cum reiese din Bugetul general de venituri și cheltuieli (*Bugetul general*, 1924: 47).

În lista lucrărilor executate de Firma *P. Andreescu & Fii* amintim contractul de executare al lucrărilor de alimentare cu apă din Dunăre al orașului Severin, după proiectul inginerului român, Elie Radu, lucrări ale căror costuri de realizare s-au ridicat la suma de 1.500.000 de lei și care au demarat în luna octombrie 1910. Afacerea a fost contractată de către Titus și Petre Andreescu. De altfel, biroul tehnic al Casei Andreescu mai realizase astfel de lucrări: alimentarea cu apă a orașului Călimănești și o bună parte a instalațiilor particulare din Craiova (Andreescu, 1910:1).

Odată cu înregistrarea decesului fondatorului, în anul 1921, se operează noi modificări în structura firmei, aceasta continuând sub conducerea asociaților comanditați: Vasile P. Andreescu, Petre P. Andreescu și Titus Andreescu. În același an își extind afacerile în țară, deschizând o sucursală în județul Bacău (bd. Carol nr. 14, avându-l ca procurator pe Adolf Schwartz), radiată la 11 octombrie 1930. De asemenea, decesul fratelui Vasile, înregistrat un an mai târziu, face ca dreptul de semnătură în firmă să revină doar celor doi frați supraviețuitori cu toate că cei 5 copii ai săi au fost declarați moștenitori, Petre V.P. Andreescu fiind împuternicit a-i reprezenta.

La 4 noiembrie 1930 se făcea mențiunea că nu mai dețin fabrica de cărămidă, nici fabrica de sobe de teracotă și că rămăneau cu biroul tehnic pentru instalații de apă, canal și electricitate, accesorii, calorifer etc.; furnizări și instalații complete de: ateliere și fabrici, lucrări edilitare și sanitare, precum și orice lucrări tehnice și furnituri de mașini și materiale tehnice, automobile și accesorii, articole de menaj și mașini de cusut precum și fabrică de foale și forje (S.JAN Dolj, fond Camera de Comerț și Industrie Craiova, Firme Sociale, dosar nr. 136/1931: 21-23).

La 21 februarie 1940, Întreprinderea comercială și industrială *P. Andreescu & Fii* continua să aibă două domenii de activitate: unul comercial: import și comerț engro și en detail, în comision și în consignație și reprezentanțe de fierărie brută și lucrată cu toate articolele de brânșă: unelte,

accesorii și articole tehnice, electrice, de automobile etc; materiale de construcție și combustibile de orice natură; ustensile și mașini agricole și industriale; articole de menaj și coloniale; export de produsele solului și subsolului brute și lucrate; reprezentanța generală a societății de asigurări „Britania”. Cea industrială cuprindea: birou pentru proiectarea și executarea de lucrări și instalații tehnice; ateliere mecanice, fabrică de forje și foale pentru fierari (la sediul central, în str. Lipscani nr. 19). Continua să aibă sucursale în: str. Lipscani, la nr. 26, cu emblema „la Cerbul de aur” pentru comerțul de articole de menaj; în str. Mihail Kogălniceanu, la nr. 15, pentru comerțul de mașini agricole și accesorii; în str. Lipscani, la nr. 69 colț cu str. Buzești, pentru comerțul de coloniale, fierărie, articole agricole și de menaj; și în București, în str. Doamnei, la nr. 14, pentru reprezentanțe și comision (SJAN Dolj, fond Camera de Comerț și Industrie Craiova, Firme Sociale, dosar nr. 136/1931: 89, 99).

Prin retragerea din asociație a lui Titus Andreescu, din cauza vârstei înaintate, și a moștenitoarelor defunctului Vasile P. Andreescu, *firma P. Andreescu & Fii* a fost radiată la 30 decembrie 1942.

Firma a continuat să funcționeze sub conducerea fraților Petre și Mircea V. Andreescu folosindu-se de aceeași emblema, *P. Andreescu & Fii*, păstrând același sediu și obiect de comerț ca cel din trecut, cu excepția secției de birou tehnic care și ea continuă separat, sub conducerea ing. P. Andreescu care-și înregistra firma individuală *Ing. P. P. Andreescu - birou tehnic*, cu sediul în str. Mihail Kogălniceanu, la nr. 13 (SJAN Dolj, fond Camera de Comerț și Industrie Craiova, Firme Sociale, dosar nr. 136/1931: 125).

În anul 1848, firmele și întreprinderile familiei Andreescu au fost naționalizate de către comuniști.

Petrache Andreescu (- d. 1921), fondatorul Întreprinderilor comerciale și industriale „P. Andreescu & Fii”, s-a căsătorit cu Gheorghîța, la 23 ianuarie 1867, mariaj din care au rezultat trei băieți: Vasile, Titus și Petre, mari antreprenori, industriași din perioada sfârșitului de secol XIX și primul sfert de secol XX. Marele negustor de fierărie, a fost căpitan al Gărzii Naționale, organizată la Craiova în anul 1848 (M.T.C., 1936: 217). A făcut parte, începând cu 15 iunie 1890, din componența Camerei de Comerț, ocupând funcția de președinte (Barbu, Ciobotea & Zarzără, 2000: 48).

Titus Andreescu a fost unul dintre cei mai mari comercianți și industriași din Craiova. Născut în Craiova, a fost absolvent al Școlii Comerciale „Gh. Chițu” din Craiova, în anul 1888 (*Liceul Comercial*, 1938: 35) și, ulterior, licențiat al Academiei de Comerț din Anvers. În anul 1896 s-a căsătorit cu Leontina Coculescu (SJAN Dolj, fond Registrul Stării civile pentru căsătorii, dosar nr. 1896: 104). Din informațiile oferite de către redactorul Anuarului Ziarului „Patria”, Dem. E. Petrescu, reiese clar natura muncitoare a personajului nostru: „Deși părintele său a avut avere destulă încât să trăiască din venituri, domniei sale i-a plăcut munca și nu s-a dat înapoi de la nicio greutate spre a contribui la progresul afacerilor tatălui său, astăzi și ale sale, spre a dovedi că și

românul este un bun comerciant și bun industriaș, atunci când se devotează acestei ramuri de activitate omenească” (Anuarul Ziarului, 1911: 179).

A fost membru de onoare al Cercului comercianților din Craiova. De asemenea, a deținut funcția de vicepreședinte și membru în consiliul de direcție al Băncii Olteniei (în 1927, 1929) și censor-supleant în cadrul Societății Anonime Uzinele de fier și Domeniile Reșița (MO, 1924: 7561-7562; MO, 1927: 9790, MO, 1929: 9329, 9336).

În plan politic, a fost un liberal convins și fiind ales în Consiliul județean Dolj, „colegii săi i-au făcut cinstea de a-l alege vicepreședinte al Consiliului, pentru valoarea-i personală și cinstea sa neprețuită”. Tot din paginile „Anuarului Ziarului Patria” aflăm că acesta se bucura „de numeroase simpatii în oraș și județ și este socotit ca unul dintre fruntașii care face cinste și orașului și județului său” (Anuarul Ziarului, 1911b: 179). În 1914, a fost ales membru în secțiunea a II-a, în Adunarea Deputaților (Dezbateri parlamentare, 1914: 37; MO, 1914: 11839). Doi ani mai târziu, în 1916, ziarul „Propășirea” descrie un moment mai puțin plăcut din viața lui Titus Andreescu: deputat fiind, s-a confruntat cu un atac din partea adversarilor săi politici, primarul Craiovei însoțit de colegii săi din administrație, aflați, se spunea, în stare de ebrietate „îl huiduie, insultă și amenință cu bastoanele” (Protestarea, 8 iulie 1916: 3).

Dem. E. Petrescu îl prezenta în anul 1911 astfel: „Spirit întreprinzător, a înființat prima fabrică de cărămidă din Craiova pe care a îmbunătățit-o din ce în ce, așa că astăzi poate concura cu orice fabrică similară din țară și străinătate, prin perfecta ei organizare și producție. A mai înființat și o fabrică de gheață în orașul nostru care de asemenea poate rivaliza în producție și perfecțiune cu orice fabrică similară” („Anuarul Ziarului, 1911b: 179).

A fost, de asemenea, o persoană empatică cu nevoile celor suferinzi. La intrarea țării în război a sprijinit filiala Crucea Roșie din Craiova, a cărei președintă era Olga Gigurtu, oferind acesteia un număr de 12 paturi necesare pregătirii spitalului organizat în localul internatului secundar de fete din str. Titu Maiorescu (*Societatea Națională*, 1918: 9).

În martie 1908, sub atenta implicare a marelui comerciant și industriaș, vicepreședinte al Consiliului județean Dolj, Titus Andreescu, și a soției sale, Leontina, a fost organizat un bal dat de Societatea „Funcționarilor comerciali”, la care au participat notabilitățile orașului dar și un număr impresionant de comercianți și industriași, aducând societății un venit de aproape 4.000 de lei (Viitorul, 12 martie 1908: 2). A mai făcut parte din comitetul de redacție al ziarului „România Nouă. Organ național-liberal” apărut în perioada 21 ianuarie 1907-2 noiembrie 1908, 10 februarie 1911 (*Publicații periodice*, 1969: 581).

În 10 mai 1909 a fost decorat de regele Carol I cu medalia „Coroana României” în grad de ofițer (Supliment la ziarul Voința Națională, 16 iunie 1909: 5).

Vasile P. Andreescu (n. 1868, Craiova, - d. 4 iulie 1922, la Hanovra, trupul său fiind adus la Craiova și îngropat în cavoul familiei din cimitirul Sineasca).

A fost elev al Școlii Comerciale „Gh. Chițu” din Craiova (1878-1883), premiant, obținând premiul I, distincție acordată de Primărie, la finele anului școlar 1878-1879, la finalizarea clasei I (*Liceul Comercial*, 1938: 15, 35). A fost căsătorit cu Ecaterina, mariaj din care au rezultat 5 copii: Petre, căsătorit în 1939 cu Lidia C. Prejbeanu, Mircea, Florica, Eugenia căsătorită cu G. Glod (domiciliată în București), și Amelia căsătorită cu C. Moldoveanu. Casele lui Vasile Andreescu și ale soției sale, se aflau pe strada Justiției, la nr. 19. Celălalt imobil, din strada Unirii, nr. 22, situat lângă clădirea Bancii „Frații Eschenasy”, se găsea, în anul 1938, în posesia moștenitorilor lui Vasile Andreescu, în 1943 fiind înregistrat proprietar fiul său, Mircea.

Printre funcțiile deținute menționăm: vicepreședinte și președinte (mai 1922) al Camerei de Comerț Oltenia (Barbu et al., 2000: 48; *Universul*, 30 mai 1922: 4); vicepreședinte în consiliul Fabricii de Postav Oltenia, fostă Kasper & Herbert, inaugurată la 17 aprilie 1916. De asemenea, a mai făcut parte din comitetul director al Băncii Creditul Oltean din Craiova și din consiliul de administrație al societății „Dealul Drăgășani”, în numele firmei „P. Andreescu & Fii”.

În 1898 a contribuit cu 5 lei la strângerea fondurilor destinate construirii unui monument la mormântul lui Traian Demetrescu (*Adevărul*, 29 octombrie 1898: 4) și la dotarea spitalului Crucii Roșii.

Petre P. Andreescu a fost inginer de profesie, absolvent al Școlii Politehnice Superioare din Hanovra. Ca și frații săi, a ocupat mai multe funcții de-alungul timpului. A fost președintele Regionalei Oltenie a Sfaturilor Negustorești. În această calitate a organizat, în iarna anului 1923, la sediul din palatul „Ramuri”, o serie de conferințe în care au fost abordate teme de natură economică sau în raport cu obiectul ori preocupările negustorului român (Fortunato, 1924: 77). Începând cu anul 1924, a fost coordonatorul comitetului care se îngrijea de publicarea ziarului „*Oltenia economică*”. *Ziar propriu, pur economic și absolut independent*, o gazetă de provincie care „înfruntând tradiționala indiferență a cititorului de provincie, apare, cu eforturi demne de toată cinstirea, pentru a apăra, ceea ce a mai rămas de salvat, din ruina intereselor clasei comercianților și industriașilor” (Iovipale, 1934: 2; Ghionea, 2018: 70). La inițiativa sa a apărut și „*Oltenia Economică*”, o foaie săptămânală, organ al Sfatului Negustoresc, jurnal care informa cititorii despre subiecte care aveau legătură cu munca și comerțul. Fortunescu afirma că aceasta era „încă una din faptele bune ale inimosului și luminat între negustori și industriași, Inginerul P. P. Andreescu, președinte al Sfatului Negustoresc oltean”, ales la 26 mai 1922 (Fortunato, 1924: 169; *Universul*, 30 mai 1922: 4). În această calitate, în 1942, organiza un nou Congres al negustorimii din Oltenia („*Timpul*”, 17 septembrie 1942: 5).

Ca acțiuni de binefacere, au fost înregistrate participarea fraților Petre și Vasile la dotarea spitalului organizat de Societatea Crucea Roșie, filiala Craiova, oferind 20 de paturi (*Societatea Națională*, 1918: 9).

Mitu Dumitru Andreescu s-a născut la 10 septembrie 1878 în Craiova și a decedat la 30 iulie 1953. A fost fiul comerciantului Savu (SJAN Dolj, fond Colecția Registrelor de stare civilă, Registrul stării civile pentru morți pe anul 1883: nenumerotat) și al Zoitei (Joița) Andreescu. Tatăl său era fratele industriașului Petrache Andreescu, proprietarul firmei P. Andreescu & Fii.

În orașul natal și-a făcut studiile liceale completate cu cursurile Școlii Superioare de Științe de Stat, finalizate în anul 1903 (Conservatorul, 28 iunie/11 iulie 1903: 2). După absolvirea studiilor, a intrat în comerț, pe care-l părăsește mai târziu din cauza unei „afaceri nenorocite”, ne relatează redactorul „Anuarului Ziarului Patria”. Având înclinație spre gazetărie, s-a dedicat cu totul acestei ramuri. „Fire aleasă, temperament impulsiv și combatant, proprietarul „Monitorului” se bucură de multă considerație și numeroși admiratori. Ce-i care nu-l iubesc, totuși se tem de d-sa, recunoscându-i valoarea”. S-a căsătorit la vârsta de 31 de ani, în data de 22 septembrie 1909, cu Elisabeta Aneta Georgescu (văduvă), fiica lui P. Silescu, din București (SJAN Dolj, fond Cultul Ortodox, Registrul stării civile pentru căsătoriți, 1909: 133).

În octombrie 1901 a luat parte la banchetul organizat de Partidul Conservator, la Teatrul Imperial în Craiova, la care au participat delegații din toate județele Olteniei, 327 de persoane, alături de Nicu Economu, Ulyse Boldescu, Nae Guran, Ștefan Pleșea, Ștefan Rusănescu, Ștefan St. Rusănescu, Costică R. Geblescu, Alexandru Varlam, Mișu Chintescu, Toma Marocneanu, G. I. Peșicu, Răduț Geblescu, George Paianu, C. Dimitrescu, C. Carianopol, Ghiță Pleșea, Alexandru Isvoranu, Al Gioroceanu, Niță Gioroceanu, Const. Radulian, colonel Fălcoianu, Păun Rădulescu, Aurel Iliescu, Nicu Dimovicescu, N. P. Cozachi, Const. Popescu, căpitan Bălanescu, căpitan Anastasescu, Toma Herescu, Panache Niculescu, V. Geblescu, etc (Conservatorul, 16 octombrie 1901: 1). Conservator în principii, prietenii politici l-au pus pe lista Consiliului Comunal în timpul când Partidul Conservator se găsea în opoziție și, în noiembrie 1909, a fost ales vicepreședinte al Consiliului Județean, funcție pe care o ocupă și în 1910 (Adevărul, 19 noiembrie 1909: 3; Dimineața, 25 ianuarie 1910: 1).

În anul 1937 era menționat ca membru în comitetul școlar al Liceului comercial de băieți „Gh. Chițu” (60 de ani; 1938: 75). A fost membru și în Consiliul de Administrație al Băncii Creditul Doljean din Craiova (MO, 8 iunie 1928: 7695).

În anul 1930, pentru neachitarea unei datorii, în valoare de 200.000 de lei, datorată Sofiei Ninetta D. Pițulescu, i-a fost scos la licitație, imobilul proprietate personală, situat în str. Carol I, nr. 26 (MO, 10 septembrie 1930: 12316, 12317).

A fost onorat de Regele Carol I cu distincția „Coroana României” în grad de cavaler, pe data de 10 mai 1912 (Universul, 17 iunie 1912: 3).

Industriașul

Mitu Andreescu a fost implicat în mai multe afaceri, majoritatea fiind în domeniul construcțiilor. Știm că a lucrat și în afacerea unchiului său, Petrache Andreescu, și a avut și o fabrică de țigle în comuna Livezile, fabrică care, în iulie 1905, a fost mistuită de foc, pagubele urcându-se la suma de 17.000 de lei, clădirea, materialul și mașinile fiind distruse (Universul, 26 iulie 1905: 3). Consider că aceasta a fost afacerea dezastruoasă despre care ne vorbește redactorul „Anuarului ziarului Patria” dar care nu face o mențiune clară. Ulterior s-a asociat cu arhitectul Emil Doucet pentru înființarea unei fabrici de cărămidă și țigle în comuna Corabia din jud. Romanați. La 14 februarie 1914, a beneficiat pentru această fabrică de avantajele legii pentru încurajarea industriei naționale: scutire de vamă pentru mașini, achiziționarea de părți de mașini și accesoriile lor necesare atât la instalarea fabricii, cât și în cursul funcționării precum și în cazuri de schimbare, completare sau adăugire a fabricii; reducere de transport pe C.F.R.; scutire de impozite directe către stat, județ și comune etc (MO, 14 martie 1914: 12964).

În 1911 s-a implicat și în afacerea cu gheață, demarând exploatarea Fabricii de gheață și frigorifere a Primăriei din Craiova (Viitorul, 15 septembrie 1913: 3) pentru ca, doi ani mai târziu, începând cu 15 septembrie, să concesioneze și fabrica comunală din subsolul Halei Ghica, despre care se menționa că funcționa și pe timpul iernii (Universul, 24 septembrie 1913: 4). În 1923, familia Andreescu avea domiciliul la aceeași adresă, unde se găsea și fabrica de Gheață, în Craiova (MO, 27 februarie 1932: 1853). La 13 noiembrie 1929, a luat ființă Societatea „Ghețăria” cu sediul în Craiova, str. Știrbei Vodă, nr. 28, cu un capital subscris în valoare de 100.000 de lei, Mitu Andreescu fiind unul dintre acționari și directorul acesteia (MO, 3 ianuarie 1930: 60).

După mai bine de un deceniu îl găsim menționat ca proprietar sau acționar la mai multe firme: Industrială, Bahna-Vârciorova. A fost membru fondator al Societății „Industrială” S.A., cu acțiunile la purtător, al cărei scop era „dezvoltarea industriei și comerțului sub orice formă” și al cărei sediu era în Craiova. Societatea a fost constituită la 30 august 1918, la inițiativa mai multor comercianți, industriași și proprietari din Craiova, Caracal și București: Mitu Andreescu (industriaș și ziarist), Ion Stamatescu (industriaș și proprietar), avocații Sc. Constangioară (proprietar), St. Boțoiu (proprietar) și M. Cismărescu și Ion Becheru (proprietar), toți din Craiova; proprietarul T. Cristescu (comerciant din Caracal) și Alex P. Silescu (comerciant și proprietar din București). Contribuția lui Andreescu Mitu la constituirea capitalului a fost de 6.000 de lei iar a celorlalți asociați de câte 2.000 de lei (MO, 13 (26) ianuarie 1919: 4520-4521). Și-a început activitatea la 6 februarie 1919, având sediul în str. Știrbei Vodă și ca domeniu de activitate: comerțul de tot felul de întreprinderi diverse, dezvoltarea industriei și comerțului sub orice formă prin extinderea, crearea, finanțarea și exploatarea de fabrici și întreprinderi. La 15 ianuarie 1930, Mitu Andreescu, având calitatea de director al societății, modifică art. 4 din statut, menționându-se că aceasta va fi administrată de un

consiliu de administrație compus din șapte membrii pe o perioadă de 4 ani și de un comitet de cenzori (3 cenzori și 3 supleanți) ales pentru un an, președintele având un mandat de 4 ani. Potrivit aceluiași articol, membrii Consiliului de administrație erau obligați să depună o cauciune în valoare de 20.000 de lei în acțiuni ale societății. Totodată se prevedea că, Consiliul de administrație delegă puterile sale unui Comitet de direcție compus din președintele Consiliului de administrație, administratorul-delegat și director iar Comitetul de direcție va avea ca secretar pe directorul adjunct sau contabilul societății. În anul 1931, când firma era înregistrată în Registrul Comerțului, apare sub denumirea Firma socială „Industrială” S.A. având înregistrat ca obiect al comerțului: exploatarea de cariere de piatră, cu sediul în str. I.C. Brătianu, la nr. 10, având înregistrate puncte de lucru în județele: Mehedinți - localitatea Vârciorova- și Argeș, la Jibla (SJAN Dolj, fond Camera de Comerț și Industrie Craiova, Firme Sociale, dosar nr. 381/1931: 1, 2, 8, 11).

În iulie 1923 a înființat firma „Bahna-Vârciorova” S.A. (str. Știrbei Vodă, nr. 28), care preia fondul fostei firme „Cărămida” prin schimbarea denumirii în Bahna-Vârciorova, sporindu-i și capitalul la 500.000 de lei. Domeniul de activitate era fabricarea cărămizilor, țiglei, a varului și cimentului; exploatarea tehnică și comercială de cariere de piatră, cărbuni și minereuri diverse; exploatarea de păduri; industrializarea lemnului sub orice formă; exploatarea mijloacelor de transport cum și a tot felul de industrii în legătură cu cele de mai sus (MO, 4 martie 1926: 2793). Firma era folosită pentru a face oferte „în numele și pentru Direcția C.F.R.” cu scopul de a exploata carierele de piatră „Armăsar” și „Ursoana”, arendate pentru o perioadă de 10 ani. În ceea ce privește cariera „Armăsar”, în baza contractului încheiat cu Ministerul de Industrie și Comerț, a demarat acțiunea de exploatare începând cu data de 28 august 1923, acționând prin mărirea liniei de garaj, deja existentă de ceva vreme. Materialul extras a fost utilizat la realizarea mai multor lucrări: a podului Jiului, la drenajul de la Potcoava, la realizarea lucrării digului filtrului Pompei Pitești, la podul Olt (Dreptatea, 12 octombrie 1928: 3).

În zilele de 30, respectiv 31 decembrie 1924, societățile „Sănătatea S.A.” și „Bahna-Vârciorova”, ambele cu sediul în oraș și avându-l ca director pe Mitu Andreescu, au fuzionat cu S.A. „Industrială”, întregul activ și pasiv al primelor firme trecând asupra celei din urmă (MO, 7 noiembrie 1924: 12323; MO, 4 august 1925: 9022).

Mitu Andreescu s-a remarcat în perioada respectivă și prin obținerea unor brevete de invenție. În anul 1915 a obținut brevete pentru: „Excelsior aparat pentru uscarea forțată a porumbului și altor cereale cu producție continuă, sistem Mitu Andreescu”, „Universala” - Aparat cu producție continuă pentru uscarea forțată a porumbului și altor cereale sistem Mitu Andreescu” și „Aparat pentru uscarea forțată în cantități mari a porumbului și altor cereale sistem Mitu Andreescu” (MO, 22 ianuarie 1915: 10515; MO, 11 (24) iulie 1915: 1). După mai bine de un sfert de veac i-a fost acordat un nou

brevet pentru „gheață igienică colorată”, la 3 noiembrie 1938 (MO, 12 noiembrie 1938: 5460).

Publicistul. Dând dovadă de vocație, a colaborat cu mai multe ziare conservatoare din Craiova: „Voința Poporului”, „Tribuna”, „Ecolul Craiovei”, etc. În aceeași perioadă a fost și corespondentul ziarelor: „Țara” și „Acțiunea” (București), „Ecolul Presei” (București, 1908).

De asemenea, a făcut să apară în Craiova „Gazeta Apei”, „Gazeta Săptămânei”, „Comerț și Industrie” (ziar săptămânal, apărea doar Duminica, prima apariție fiind pe 2 octombrie 1910) (Minerva, 3 octombrie 1910: 2) și, mai târziu, „Monitorul” al cărui proprietar și administrator era, făcând din acest organ de publicitate unul dintre cele mai bune și răspândite ziare din oraș. A fost și colaborator și reprezentant general al „Anuarului presei și al lumii politice” pe anul 1909, pentru județele Gorj, Vâlcea, Dolj, Romanați și Olt (Adevărul, 24 august 1908: 3).

În decembrie 1906, în calitate de jurnalist, a mers în Serbia pentru a face o anchetă „quasi-oficială” în legătură cu proiectul realizării unei linii ferate care să unească România de țara vecină până la Santa Giovanni de Medua, anchetă care dezvăluie adversitatea sârbilor față de Austria și tot ceea ce reprezenta legătura cu aceasta și simpatia față de români (Adevărul, 4 decembrie 1906: 1). Doi ani mai târziu, în calitate de reprezentant al ziarului „Viitorul”, a luat parte la serbarea organizată la Sofia, cu ocazia comemorării a 30 de ani de la semnarea Tratatului de la San-Stefano (Viitorul, 25 februarie (9 martie) 1908: 1).

A mai făcut parte din al doilea comitet administrativ al *Asociației ziariștilor din Craiova* fondată, la 17 decembrie 1904, de membrii presei din oraș „uniți în cuget și în simțiri” care „au dat la lumină, ceea ce plănuiau în taină”. Societatea ziariștilor informa faptul că: „Ziariștii craioveni se găsesc actualmente grupați în jurul unei societăți a lor, care urmărește între altele propășirea presei românești, strângerea legăturilor dintre confrăți și, în fine, pe cât se poate, îmbunătățirea soartei ziariștilor”. Această societate era cunoscută sub denumirea de *Asociația* și era condusă de un comitet de acțiune și de un comitet administrativ (Pospai-Păvălan, 2019: 3).

Ca autor, s-a remarcat prin câteva lucrări importante în perioada respectivă: *Alimentarea orașului Craiova cu apă potabilă; Peștii din Capitală și peștii din provincie, Chestiunea tramvaielor*. Cea mai importantă lucrare a fost *Alimentarea orașului Craiova cu apă potabilă* (1902) pentru care consiliul comunal, prezidat de N.P. Romanescu, fost primar, i-a prezentat mulțumiri publice (Anuarul Ziarului 1906: 216). În anul 1909 a publicat volumul *Peștii din Capitală și peștii din provincie* (Minerva, 19 iulie 1909: 2) urmat la scurt timp de lucrarea *Altă serie din Peștii din Capitală și peștii din provincie* (1911). Cele două volume cuprindeau scrisori sosite la redacție și care evidențiau deteriorarea morală a bărbaților din epoca respectivă. Ambele prefațe au fost scrise de cunoscutul scriitor, Ioan Slavici. În prefața primului volum, Ioan Slavici își arăta îngrijorarea cu privire la situația respectivă: „Sînt părinte și mă cuprinde înfiorarea cînd îmi dau seama, că astfel, cum o dezvălesc scrisorile adunate de

dumneata, e lumea în care vor avea să-și petreacă viața copiii mei și inima mi se încheștează când îi văd ieșind din casa mea săracă. Și sânt mii și mii de părinți cuprinși de aceeași înfiorare. Multe mii de inimi se cutremură în fața întrebării: copilul pe care-l cresc cu atîta jertfă, cu cine se va însoți, cu cine va avea să lucreze împreună? Fata mea cea curată, ca picătura de rouă, cui am să i-o dau jertfă”. În prefața celui de-al doilea volum acesta scria: „La noi, ca pretutindeni, oamenii sânt de două feluri: unii avînd privirea îndreptată spre viitor, lucrează în vederea unor succese depărtate, iar alții trăind pentru ziua de azi, caută succese imediate și aceștia sânt cei mai numeroși. Dacă te ridici împotriva corupțiunii, te expui să fii prigonit cu toată strășnicia, iar dacă te faci că nu vezi n-auzi și nu știi nimic, ți se iartă să trăiești și tu alături cu stăpînitorii zilei de azi. Are să vie și ziua cînd va fi altfel...” (Kalustian, 1982: 16). În anul 1911, ziarul „Viitorul” publica articolul „Paraziții”, semnat cu inițialele C.R., autorul nostru, raportându-se la cele două lucrări menționate mai sus, îl încuraja pe dl. Andreescu să continue să facă cunoscute aceste decăderi morale pentru luare aminte: „Socotesc că prietenul Andreescu n’ar trebui să-și oprească aici cercetările. Parazitismul se întinde mai departe în societatea noastră. Dacă dorește să se ocupe numai de cei cari trăesc de pe urma femeilor - pentru că sânt alții cari viețuiesc de pe urma amicilor, pe socoteala statului etc - încă va avea destul material” (Viitorul, 6 martie 1911: 1). Lucrarea „Chestiunea tramvaielor”, publicată tot în 1911, prezintă „cronologia încercărilor Craiovei” de a avea tramvaie încă din jurul anului 1900 și rolul nefast jucat de capitalurile străine în economia țării noastre (Pătrașcu, 1987: 2).

Filantropul. Mitu Andreescu a devenit cunoscut în oraș și ca un mare filantrop. Printre actele de caritate amintim: donația anuală, în valoare de 600 de lei, pentru întreținerea unui pat în spitalul Th. I. Preda (Budgetul general, 1923: 14); donarea către spitalul Filantropia a gheței necesară pentru un an de zile (1916) (Protestarea, 8 iulie, 1916: 3; Universul, 8 iulie 1916: 4); acordarea sumei de 5.000 de lei destinată susținerii activității Muzeului Științific Național Craiova, sumă oferită cu ocazia inaugurării instituției, la 2 decembrie 1923 (Fortunato, 1924: 80); 500 de lei dăruite Societății „Principele Mircea” pentru protecția copiilor din România, filiala Craiova (1924) (Timpul, 15 februarie 1924: 2); 500 de lei pentru ridicarea statuii lui Eminescu (Dimineața, 21 octombrie 1928: 5), 1.000 de lei pentru ridicarea Palatului Invalizilor (1942) (Timpul, 30 decembrie 1942: 3) și o mașină de cusut oferită căminului studentelor (1914) (Universul, 14 octombrie 1914: 3). De asemenea, în iulie 1915 s-a numărat printre persoanele care au donat echipament și muniție armatei române (Viitorul, 13 iulie 1915: 2). Cu achitarea unui abonament anual în valoare de 1.000 de lei, a susținut financiar revista „Arhivele Olteniei”. În semn de recunoștință, fondatorii revistei i-au mulțumit în paginile acesteia. Totodată, gestul său i-a determinat să deschidă o rubrică specială, intitulată „a abonaților susținători”, acolo fiind menționați toți cei care doreau să susțină financiar revista (Fortunato, 1922: 448; Mitu, 2022: 101). Un alt gest de noblețe sufletească dar și de recunoștință îl constituie donația a 20.000 de lei, oferită, în

1922, primăriei Craiova, pentru constituirea „Fondului Cultural Profesorul dr. D. Gerota” în semn de mulțumire pentru intervenția chirurgicală reușită pe care i-o realizase ilustrul chirurg. Din venitul acestui fond, care spera că se va mări prin donațiile altor cetățeni de bine ai orașului și care au fost beneficiarii activității științifice și medicale ale profesorului, dorea să se ofere, anual, cărți elevilor săraci ai Școlii primare de băieți situată în cartierul Sft. Spiridon, adică în partea orașului unde a locuit părintele său „repauzatul Preot Dumitru Gerota, și s’a născut savantul chirurg, ce onorează așa de mult neamul și orașul nostru” (Dimineața, 8 martie 1922: 2; Bugetul general, 1924: 21).

În aceeași linie a generozității, se înscrie, în 1932, donarea către Biblioteca Arhivelor Statului, între altele, și a unei colecții a ziarului „Alarma” - ziar politic, literar, comercial, juridic și social, primul număr fiind editat în ianuarie 1883 (Fortunescu, 1932: 391).

Dorința sa de a face bine a mers până acolo încât, în 1927, trimitea o scrisoare către Adunarea Deputaților în care anunța că în cazul în care s-ar înființa un sanatoriu în comuna Bivolari, situată la 1 km de Mănăstirea Turnu din județul Argeș, ar fi dispus să ofere suma de 100.000 de lei (MO, 27 martie 1927: 1608).

Informațiile, deși prezentate succint, relevă o bogată activitate a firmelor coordonate de către membrii familiei Andreescu. Pe lângă activitatea economică îi regăsim și în cea politică, editorială cât și implicați în activitățile educative, culturale și de binefacere. În încheiere, putem spune că firmele industriale *P. Andreescu & fii, Industrială, Bahna-Vârciorova* au constituit repere în economia craioveană de la sfârșitul secolului al XIX-lea și prima jumătate a secolului XX, iar administratorii lor, exemple de implicare, dăruire, pricepere și adaptabilitate.

Bibliografie

1. Andreescu, M. (20 octombrie 1910). Din T-Severin. Lucrările apei și noului abator. Orașul în plin progres. Aducerea apei. Noul abator. Sosirea d-lor miniștri Brătianu și Constantinescu, *Minerva*, an 2, nr. 663, 1.
2. *Anuarul Ziarului Patria* (1906), an I, Craiova, 216.
3. *Anuarul Ziarului Patria* (1911), an II, Craiova, 179.
4. Barbu, P. E., Ciobotea, D. & Zarzără, I. (2000). *Istoria Camerei de Comerț și Industrie „Oltenia”*, Craiova, Camerei de Comerț și Industrie „Oltenia”, 48.
5. *Bugetul general de venituri și cheltuieli al comunei urbane Craiova pentru anul 1923. 9 luni adică 1 aprilie-31 decembrie 1923* (1923), Craiova, 14, 21.
6. *Bugetul general de venituri și cheltuieli al comunei urbane Craiova pentru anul 1923* (1924), Craiova.
7. Fortunato (1922). Mișcarea culturală în Craiova, *Arhivele Olteniei*, an 01, nr. 4, Craiova, 448.
8. Fortunato (1924). Mișcarea culturală în Craiova în *Arhivele Olteniei*, an 03, nr. 11, 77, 80.
9. Fortunato (1924). Mișcarea culturală în Craiova, *Arhivele Olteniei*, an 03, nr. 12, 169.

10. Fortunescu, C. D., (1932). Din ziarele vechi ale Craiovei, *Arhivele Olteniei*, an 11, nr. 63-64, Craiova, 391.
11. Ghionea, G. (2018). O incursiune în presa economică din Oltenia interbelică, *Arhivele Olteniei*, Serie nouă, nr. 32, 70.
12. Iovipale, N., (1934, Ianuarie). Pentru „Oltenia economică festivă”. *Oltenia economică*, an XI, nr. 1-4, Craiova, 2.
13. Kalustian, L. (19 noiembrie 1982). Candorile lui Slavici, *Flacăra*, nr. 46, 16.
14. *Liceul Comercial de băieți „Gh. Chițu” din Craiova. 60 de ani. 1877-1937* (1938). Craiova, 35.
15. M.T.C. (1936) Cine a fost Iosif Karminsky, *Arhivele Olteniei*, an 15, nr. 83-85, 217.
16. Mitu, N. M. (2022), Finanțarea, promovarea și valorificarea științifică a Revistei „Arhivele Olteniei” (1922–1946), *Arhivele Olteniei. 100 de ani de la apariția revistei (1922–2022)*, Serie Nouă, nr. 36, București, Academiei Române, 101.
17. Nuță, D. A. (2008). Din istoricul spitalului „Theodor I. Preda” din Craiova de la înființare până la primii ani ai secolului al XX-lea, *Analele Universității din Craiova. Istorie*, 2 (14), 142.
18. Pătrașcu, I. (1 martie 1987). Istoricul tramvaielor la Craiova, *Înainte*, an 44, nr. 13036, 2.
19. Pospai-Păvălan, R. (22 aprilie 2019). O asociație a ziariștilor din Craiova, acum 115 ani. *Cuvântul Libertății*, nr. 8884, 3.
20. *Publicații periodice românești (ziare, gazete, reviste)*, tom II, *Catalog alfabetic 1907-1918 și Supliment: 1790-1906* (1969), București: Academiei Române.
21. *Societatea Națională de Cruce Roșie a României, Filiala Craiova. Dare de seamă pe exercițiile 1916-1917 și 1917-1918 urmată de două rapoarte despre activitatea filialei pe timpul dela 1 Aprilie 1918-31 August 1918 și dela 1 Septembrie 1918-31 Decembrie 1918* (1918), Craiova, 9.
22. *60 de ani. 1877-1937 ai Liceului Comercial de băieți „Gh. Chițu” din Craiova* (1938), Craiova, 75.
23. *Adevărul*, an 11, nr. 3336, 29 octombrie 1898.
24. *Adevărul*, an 8, nr. 6212, 4 decembrie 1906.
25. *Adevărul*, an 21, nr. 6818, 24 august 1908.
26. *Adevărul*, nr. 7258, 19 noiembrie 1909.
27. *Conservatorul*, an 1, nr. 242, 16 octombrie 1901.
28. *Conservatorul*, an 3, nr. 140, 28 iunie (11 iulie) 1903.
29. *Dimineața*, an II, nr. 346, 19 ianuarie 1905.
30. *Dimineața*, nr. 2179, 25 ianuarie 1910.
31. *Dimineața*, nr. 5531, 8 martie 1922.
32. *Dimineața*, an 24, nr. 7854, 21 octombrie 1928.
33. *Dreptatea*, an 2, nr. 300, 12 octombrie 1928.
34. *Minerva*, an 1, nr. 213, 19 iulie 1909.
35. *Minerva*, an 2, nr. 646, 3 octombrie 1910.
36. *Monitorul Oficial al României*, nr. 258, 18 februarie 1914.
37. *Monitorul Oficial al României*, nr. 279, 14 martie 1914.

38. *Monitorul Oficial al României*, nr. 235, 22 ianuarie 1915.
39. *Monitorul Oficial al României*, nr. 82, 11 (24) iulie 1915.
40. *Monitorul Oficial al României*, nr. 233, 13 (26) ianuarie 1919.
41. *Monitorul Oficial al României*, nr. 142, 3 iulie 1924.
42. *Monitorul Oficial al României*, nr. 246, 7 noiembrie 1924.
43. *Monitorul Oficial al României*, nr. 169, 4 august 1925.
44. *Monitorul Oficial al României*, nr. 52, 4 martie 1926.
45. *Monitorul Oficial al României*, nr. 155, 16 iulie 1927.
46. *Monitorul Oficial al României*, nr. 123, 8 iunie 1928.
47. *Monitorul Oficial al României*, partea 2, nr. 165, 29 iulie 1929.
48. *Monitorul Oficial al României*, nr. 3, 3 ianuarie 1930.
49. *Monitorul Oficial al României*, nr. 264, 10 septembrie 1930.
50. *Monitorul Oficial al României*, nr. 49, 27 februarie 1932.
51. *Monitorul Oficial al României*, nr. 202, 12 noiembrie 1938.
52. *Monitorul Oficial al României. Dezbaterile Adunării Deputaților*, nr. 56, 27 martie 1927.
53. *Monitorul Oficial al României. Dezbateri Parlamentare Camera Deputaților*, 11 iunie 1914.
54. *Protestarea. Ziar săptămânal independent*, an. II, nr. 43, 8 iulie 1916.
55. *Supliment la ziarul Voința Națională*, nr. 7189, 16 iunie 1909.
56. *Timpul*, nr. 276, 15 februarie 1924.
57. *Timpul*, nr. 1925, 17 septembrie 1942.
58. *Timpul*, nr. 2026, 30 decembrie 1942.
59. *Universul*, an 23, nr. 202, 26 iulie 1905.
60. *Universul*, an 30, nr. 164, 17 iunie 1912.
61. *Universul*, an 31, nr. 263, 24 septembrie 1913.
62. *Universul*, an 32, nr. 283, 14 octombrie 1914.
63. *Universul*, an 34, nr. 187, 8 iulie 1916.
64. *Universul*, an 40, nr. 117, 30 mai 1922.
65. *Viitorul*, an 2, nr. 108, 25 februarie (9 martie) 1908.
66. *Viitorul*, an 2, nr. 124, 12 martie 1908.
67. *Viitorul*, an 5, nr. 1142, 6 martie 1911.
68. *Viitorul*, an 7, nr. 2012, 15 septembrie 1913.
69. *Viitorul*, an 8, nr. 2664, 13 iulie 1915.
70. Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Dolj, Fond Camera de Comerț și Industrie din Craiova, Firme sociale, dosar nr. 136/1931; dosar nr. 381/1931.
71. Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Dolj, fond Colecția Registrelor de stare civilă, Registrul Stării civile pentru căsătoriți, an 1896.
72. Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Dolj, fond Colecția Registrelor de stare civilă, Registrul stării civile pentru morți pe anul 1883.
73. Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Dolj, fond Cultul Ortodox, Registrul stării civile pentru căsătoriți, an 1909.